

УДК 631115(075.8)

І.П. Мосіюк, к.е.н., доцент Національний університет харчових технологій

І.П. Кудінова, I.P. Kudinova, к.е.н., доцент Національний університет біоресурсів і природокористування України

**ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ІНФРАСТРУКТУРІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ**

**FORMING AND PERFECTION OF MECHANISM OF
INFORMATIVELY-CONSULTATIVE ACTIVITY IS IN
INFRASTRUCTURE OF AGRARIAN BUSINESS**

Розглянуто суть і складові механізму інформаційно-консультаційної діяльності. Наведена модель технології здійснення бізнесового консалтингового процесу.

Ключові слова: механізм, інформаційно-консультаційна діяльність, аграрний бізнес, консультант.

Essence and constituents of mechanism of informatively-consultative activity are considered. The brought model over of technology of realization of business consulting process.

Keywords: mechanism, informatively-consultative activity, agrarian business, consultant.

Вступ. В умовах переходу аграрного сектора до ринкової економіки, реформування земельних відносин і відносин власності відбувається процес удосконалення організації сільськогосподарського виробництва, матеріально-технічного забезпечення, фінансово-кредитної політики. На перший план виходять ринкові критерії ефективності, підвищуються вимоги до методів управління. Тому першочерговим для вирішення постало питання формування відповідної ринковим умовам господарювання оперативної системи доведення накопичених знань та інформації до сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення.

Тому, своєчасним і необхідним є розробка, впровадження та вдосконалення організаційно-економічного механізму інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні аспекти розробки ефективного механізму інформаційно-консультаційної діяльності висвітлено у працях В.Я. Амбросова, Ф.В. Зіновієва, М.Й. Маліка, П.Т. Саблука, М.Ф. Кропивка, В.В.Самсонової та інших вчених. Однак питання формування дієвого механізму інформаційно-консультаційного обслуговування сільськогосподарського виробництва, потребують подальшого наукового обґрунтування і практичного втілення.

Мета дослідження полягала в поглибленні теоретичних та методичних засад механізму інформаційно-консультаційної діяльності для забезпечення інноваційного розвитку агропромислового виробництва.

Виклад основного матеріалу. Реалізація концепції організації системи інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України може бути здійснена за рахунок оптимального формування та вдосконалення механізмів консалтингу в агробізнесі.

Механізм консультаційної діяльності в інфраструктурі аграрного бізнесу становить структуру, в межах якої повинні діяти консультаційні установи і господарські одиниці агробізнесу. За допомогою відпрацьованих механізмів консалтингу буде забезпечене оптимальне і результативне функціонування консалтингових структур та їх взаємодія з товаровиробником.

До складових механізму консалтингового підприємництва ми відносимо:

- механізм інформаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і підприємств інфраструктури АПК;
- механізм інформаційного забезпечення малого і середнього регіонального бізнесу;
- механізм підготовки кваліфікованих кадрів;
- механізм новітніх технологій консультування;
- механізм взаємовідносин консультанта і клієнта;

- механізм матеріального стимулювання праці консультанта;
- механізм ціноутворення;
- механізм маркетингу консалтингових послуг;
- механізм зворотного зв'язку в інформаційно-консультаційній службі.

Аналізуючи ситуацію на ринку консалтингових послуг України, ми дійшли висновку, що відсутність або не відпрацьованість саме цих механізмів консалтингу заважає оптимальному розвитку сфери інформаційно-консультаційного забезпечення підприємств АПК і взаємодії консультаційних структур з клієнтами.

Той, хто сьогодні планує збудувати структуру регіонального менеджменту і інформаційного забезпечення, зіткнеться з проблемою підготовки кваліфікованих і компетентних співробітників. Нові ринкові стратегії розвитку вимагають якісно нової компетенції від співробітників дорадчих і управлінських структур. На даний час на ринку праці бракує спеціалістів з необхідною освітою і досвідом. При здійсненні більшості регіональних та обласних проектів паралельно відбувається процес самокваліфікації співробітників, що є незадовільним.

Для вирішення цієї проблеми необхідно задіяти всі наявні ресурси науково-освітніх закладів України. Ці установи мають достатній потенціал для організації постійно діючих курсів підвищення кваліфікації для спеціалістів системи менеджменту і дорадництва, а також професійної підготовки фізичних осіб, які проводять дорадчу діяльність. І така робота вже проводиться, наприклад, у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, Уманському державному аграрному університеті, Таврійській державній агротехнічній академії, Полтавській державній аграрній академії, Подільському державному аграрно-технічному університеті, Львівському державному аграрному університеті та Львівській національній академії ветеринарної медицини ім. С.З. Гжицького.

Сільськогосподарські товаровиробники ніколи не будуть повністю довіряти консультантам і взагалі звертатися до них за допомогою, коли вони не

будуть впевнені в їх кваліфікації і компетентності. За новими вимогами до кваліфікації спеціалістів велика увага приділяється вмінню обробляти інформацію, вибирати необхідний метод консультування і управляти проектом. До профілю вимог належать не лише розробка і впровадження нових стратегій і проектів, а все більше будуть користуватися попитом також базисні знання з маркетингу, регіональної структури, соціальної політики, економіки підприємства.

На рис. 1 схематично зображена модель сучасних ключових характеристик рівня кваліфікації регіонального консультанта.

Рис. 1. Модель ключових якостей кваліфікації консультанта

За запропонованою моделлю до кваліфікації консультанта висуваються наступні вимоги:

- процес-дизайн-компетенція: задум і супроводження процесів розвитку, планування і консультування;
- соціальна/комунікаційна компетенція: комунікабельність у спілкуванні з клієнтами, побудова взаємозв'язків і кооперація;
- наукова компетенція: здібність відбирати інформацію для здобуття знань і управління ними;
- дорадча компетенція: володіння методами консультування;

- проектна компетенція: здібність організувати і управляти проектом;
- політична компетенція: знання регіональної соціальної політики;
- економічна компетенція: знання макро- і мікроекономіки, планування підприємницької діяльності, організації власної справи;
- ринкова компетенція: ідеї, продукти повинні бути позиційовані.

Підвищення попиту на консультаційні послуги призводить до розвитку консалтингової діяльності як особливої, досить прибуткової форми бізнесу. В основу бізнесового консалтингового процесу ми пропонуємо покласти модель технології його здійснення, яка представлена на рис. 2.

Рис. 2. Модель процесу консультування

Ми поділяємо модель процесу консультування на два етапи: підготовчий

і етап взаємодії товаровиробника і консультанта. На першому етапі відбувається процес діагностики проблеми товаровиробником і усвідомлення неможливості вирішити цю проблему самотужки. Другий етап відображає технологію проведення консультаційного процесу із залученням кваліфікованого консультанта.

Відмітимо, що інформаційно-консультаційна діяльність спрямована на підвищення рівня знань сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення й призводить до зміни психології (формування ринкових стереотипів мислення і поведінки) та зростання мотивації виробничої і соціальної діяльності у сільських громадах.

Висновки. Підсумовуючи вище сказане зазначимо, що важливими передумовами вдосконалення механізму інформаційно-консультаційної діяльності є: бажання сільськогосподарських товаровиробників орієнтуватися в сучасних інформаційних потоках; зростаюча потреба, а отже і підвищення попиту на дані послуги та їх різноманітність; наявність кваліфікованих наукових робітників і практиків виробництва, здатних надати товаровиробнику професійну консультаційну допомогу; забезпеченість консультаційних структур необхідними методичними, науковими та матеріально-технічними засобами; поінформованість виробників аграрного сектора економіки регіону про дорадчі служби, їх мету та задачі, функції та методи роботи.

Також необхідно, щоб наукові установи і дорадчі служби зайняли свою чітко визначену нішу на інформаційному ринку, що буде сприяти функціонуванню вільної конкуренції на ринку інтелектуальних товарів і послуг та органічно вбудовувати систему поширення знань й інформації в інфраструктуру інноваційного ринку АПК, що в свою чергу призведе до підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва та покращення стану сільської місцевості в цілому.

Список літератури

1. Організація управління аграрною економікою: Монографія / За ред. М.Ф. Кропивка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 420 с.
2. Закон України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність”: Науково-практичний коментар. Р.Я. Корінець, М.П. Гриценко, Ю.М. Берездецький, Ю.Я. Кухарук, М.Ф. Кропивко та ін. / За ред. Р.Я. Корінця. – Львів: НВФ “Українські технології”, 2007. – 248 с.
3. Збірник статей міжнародної школи-семінару «Теорія і практика інноваційно-консультаційної діяльності» ” в рамках Міжнародного Форуму з питань ведення рентабельного високоефективного сільськогосподарського виробництва «ІнтерАГРО 2010». К, Видавничий центр НУБіП України, 2010. – 295 с.
4. Шмідт Р.М., Кропивко М.Ф. Про Реформування системи сільськогосподарського дорадництва в Україні. Колективна монографія. «Інноваційні напрямки розвитку дорадництва». - Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – С. 69-74.

Надійшла до редколегії (дата)

Стаття рекомендована до друку д.е.н., професором кафедри аграрного консалтингу та сервісу Національного університету біоресурсів і природокористування України **Кропивком М.Ф.**